

GERA PRAKTIKA: KVĖPAVIMO TAKŲ APSAUGOS PRIEMONĖS, NAUDOJAMOS PLOKŠČIŲ GAMYBOS PRAMONĖJE

Šiame užduočių rekomendacijų lape pateikiami geros praktikos pavyzdžiai: kvėpavimo takų apsaugos priemonių (KTAP) naudojimas (nagrinėjant kiekvieną konkretų atvejį atskirai) visose tipiškų plokščių gamybos įmonių etapuose, montavimo vietose ir susijusiose darbo vietose, siekiant patobulinti darbuotojų apsaugą nuo įkvepiamo kristalinio silicio dioksido.

PRIEIGA

Suteikite prieigos teisę prie darbo vietos tik įgaliotiems darbuotojams.

BENDROJI INFORMACIJA

- Naudojamų kontrolės priemonių tinkamumui nustatyti būtina atlikti rizikos įvertinimą. Jei reikia, turėtų būti pateiktos ir dėvimos kvėpavimo takų apsaugos priemonės (tinkamo apsaugos koeficiento).
- Pasirinkite tinkamas kvėpavimo takų apsaugos priemones priklausomai nuo įkvepiamo kristalinio silicio dioksido lygio, pasikonsultavus su profesinės sveikatos priežiūros specialistu ir perskaičius toliau pateiktą skyrį „Naudojimo sąlygos“.
- Esant būtinybei naudoti daugiau nei vieną AAP, užtikrinkite, kad jos būtų tarpusavyje suderinamos.
- Naudokite kvėpavimo takų apsaugos priemones vadovaudamiesi tiekėjo instrukcijomis.
- Saugokite naudojimo, mokymų ir techninės priežiūros įrašų dokumentaciją.
- Naudokite stipriai priglundantį respiratorių (puskaukę arba vienkartinę kaukę).
- Atlikite medicininę/profesinės sveikatos vertinimą, siekiant užtikrinti, kad gamyboje asmenys dirba naudodami kvėpavimo takų apsaugos priemones.

Kvėpavimo takų apsaugos priemonių naudojimas neatleidžia darbdavio nuo įkvepiamo kristalinio silicio dioksido kiekio kontrolės ar jo mažinimo iki reikalaujamos profesinio poveikio ribinės vertės.

KADA REIKIA NAUDOTI PUSKAUKĘ

- Dirbant gamybos įmonėje su šlapio tipo rankiniais įrankiais.
- Stovint arti vietų, kuriose generuojamas įkvepiamas kristalinis silicio dioksidas.
- Montavimo vietoje, jei atliekate dulkes sukeliančias operacijas.

KADA REIKIA NAUDOTI ELEKTRINĮ ORO VALYMO RESPIRATORIŲ (angl. PAPR)

- Jei gamyboje dirbantis asmuo turi veido plaukų (barzdą, ūsus ir t. t.)
- Jei apsauga, pasiekta naudojant kitas kvėpavimo takų apsaugos priemones, yra nepakankama
- Jei manoma, kad poveikio lygis yra labai didelis.

Tokiais atvejais būtina naudoti TH3 tipo elektrinį oro valymo respiratorių su P3 filtru. Nuolat konsultuokitės su asmeninių apsaugos priemonių tiekėju, siekiant užtikrinti apsaugos koeficiento tinkamumą.

KADA REIKIA NAUDOTI VIENKARTINĘ KAUKĘ

- Tik esant trumpam ar laikinam įkvepiamo kristalinio silicio dioksido (darbuotojų ir lankytojų) poveikiui, pavyzdžiui:
  - plaunant grindis ir įrangą tekančiu vandeniu
  - prie CNC staklių, kurių vandens sistema prijungta prie ištraukiamosios ventiliacijos sistemos
- Kaukės, pažymėtos raidėmis „NR“ (angl. „vienkartinio naudojimo“), yra skirtos naudoti vieną paminą. Kaukės, pažymėtos raidėmis „R“ (angl. „daugkartinio naudojimo“), yra skirtos naudoti daugiau nei vieną paminą, vadovaujantis tiekėjo instrukcijomis.
- Įsitikinkite, kad jūsų vienkartinis nuo dulkių apsaugantis respiratorius yra pateikiamas su dokumentais, patvirtinančiais jo atitiktį standartui EN 149:2001.

TIKRINIMAS IR TESTAVIMAS

- Įvertinkite kiekvieną darbo veiklą, siekiant nustatyti, kaip dažnai reikia kvėpavimo takų apsaugos priemonę keisti kita, kad būtų užtikrintas jos veiksmingumas, vadovaujantis tiekėjo rekomendacijomis.
- Kasdien apžiūrėkite, ar kvėpavimo takų apsaugos priemonės neturi apgadinimo požymių. Jeigu įranga naudojama nedažnai, tikrinkite ją kiekvieną kartą prieš jos naudojimą.
- Kreipkitės į tiekėją dėl konsultacijų AAP tinkamumo ir jų bandymo klausimais.
- Prieš pirmą kartą naudodami AAP, patikrinkite, ar ji gerai priglunda ir suteikia reikiamą apsaugą. Tai galima padaryti naudojant paprastus tikrinimo metodus, pavyzdžiui, paskleisti cukraus tirpalo dulksną ir patikrinti, ar operatorius jaučia cukraus skonį. Jeigu taip, tai reiškia, kad yra pralaidumas.
- Kas kartą dėvint tikrinkite AAP veiksmingumą.
- Saugokite patikrų įrašus laikotarpiu, atitinkančiu valstybės įstatymus (mažiausiai penkis metus).

VALYMAS IR TVARKYMAS

- Užtikrinkite daugkartinio naudojimo kvėpavimo takų apsaugos priemonių švarą.
- Darbdaviai turi užtikrinti švarias patalpas nenaudojamoms kvėpavimo takų apsaugos priemonėms saugoti.
- Naudokite šlapio valymo metodus.
- **Kvėpavimo takų apsaugos priemonių NEGALIMA nešti namo.**
- **NENAUDOKITE sausų šepečių arba suspausto oro valymui.**

TECHNINĖ PRIEŽIŪRA

- Užtikrinkite, kad užduoties metu naudojama įranga būtų tinkamai techniškai prižiūrima, kaip yra nurodyta tiekėjo, ir būtų tinkamos darbinės būklės bei techniškai tvarkinga.
- Keiskite kvėpavimo takų apsaugos priemones po tiekėjo rekomenduoto termino.

MOKYMAS

- Suteikite savo įmonės darbuotojams informaciją apie įkvepiamo kristalinio silicio dioksido dulkių poveikius sveikatai.
- Darbuotojai turi būti mokomi: dulkių poveikio prevencijos, kontrolinių priemonių patikrinimo ir naudojimo, suteiktų kvėpavimo takų apsaugos priemonių naudojimo (kur ir kada) ir veiksmų gedimų metu. Žiūrėkite užduočių rekomendacijų lapą **2.3.4** ir Geros praktikos rekomendacijų 1-ą dalį.

STEBĖSENA

- Paruoškite planą, skirtą tikrinti kontrolės priemonių taikymą ir jų laikymąsi. Žr. užduočių rekomendacijų lapą **2.3.3**.
- Darbdaviai turėtų užtikrinti, kad darbuotojai turėtų visas priemones kitame puslapyje nurodytam kontroliniam sąrašui vykdyti.

ASMENINĖS APSAUGOS PRIEMONĖS

- Žr. užduočių rekomendacijų lapą **2.1.15**, skirtą asmeninės apsaugos priemonėms.
- Rinkitės kvėpavimo takų apsaugos priemones, suderinamas su kitomis AAP, pavyzdžiui, su klausos apsaugomis, akiniais ar suvirinimo skydeliais.

DARBUOTOJŲ VEIKSMŲ KONTROLINIS SĄRAŠAS

☐ Apžiūrėkite, ar naudojama įranga neturi apgadinimo, nusidėvėjimo ar prasto veikimo požymių. Radę kokių nors nesklandumų, praneškite savo viršininkui.	☐ Net jeigu dažniausiai jums kvėpavimo takų apsaugos priemonių dėvėti nereikia, užsidėti jas laikinai gali būti būtina, jei kitos kontrolės priemonės taptų neveiksmingos.	☐ Veido plaukai (barzda, ūsai ir t. t.) gali sumažinti nuo dulkių apsaugančio respiratoriaus efektyvumą. Tokiu atveju būtina naudoti elektrinius respiratorius.	☐ Esant būtinybei dėvėti daugiau nei vieną asmeninės apsaugos priemonę, užtikrinkite, kad jos visos būtų tarpusavyje suderinamos.
☐ Įsitikinkite, kad kiekvienai užduočiai atlikti naudojate tinkamas kvėpavimo takų apsaugos priemones.	☐ Dėvėkite, prižiūrėkite ir saugokite visas suteiktas kvėpavimo takų apsaugos priemones vadovaudamiesi instrukcijomis.		
	☐ Sureguliuokite savo kvėpavimo takų apsaugos priemones taip, kad jos jums gerai tiktų.		

Šis rekomendacijų lapas turi padėti darbdaviams laikytis darbo saugos ir higienos įstatymų reikalavimų kontroliuojant įkvepiamo kristalinio silicio dioksido poveikį. Šiame užduočių rekomendacijų lape pateikiami geros praktikos pavyzdžiai: kaip konkretus sektorius gali rinktis užduočiai tinkamą kaukės tipą.

Šio užduočių rekomendacijų lapo pagrindinių gairių vykdymas padės sumažinti poveikį.

Priklausomai nuo kiekvieno atvejo specifinių aplinkybių, šiame dokumente pateikti

pavyzdžiai gali būti netaikomi kitiems sektoriams. Rekomenduojama kreiptis į profesinės sveikatos priežiūros specialistą siekiant juos pritaikyti kitam sektoriui.

Šis dokumentas taip pat turėtų būti prieinamas asmenims, kurie darbo vietoje gali būti veikiami įkvepiamo kristalinio silicio dioksido. Jis padės jiems kuo efektyviau pasinaudoti įgyvendinamomis kontrolės priemonėmis.

Šis dokumentas – tai ištrauka iš Geros praktikos vadovo saugiam darbui su silicio dulkėmis, skirtas asmeninei įkvepiamo kristalinio silicio dioksido poveikio kontrolei.